

Prof. Ona Voverienė. „Lietuvai reikia antro išsilaisvinimo“

Minint Lietuvos ambasadoriaus, diplomato, teisininko ir ir žurnalisto dr. VYTAUTO DAMBRAVOS mirties metines

„Lietuvai išsivadavus iš sovietinės okupacijos, Sąjūdžio vadai išsvermingai dėl Lietuvos valstybės atkūrimo kovojusios išsivijos intelekto ir patirties nepanorėjo. O patys nesuprato, kad komunistinis monstras iš Lietuvos iškėlė tik vieną koją – PRIEVARTĄ, o antroji – MELAS, pasiliko.

Juozas Kojelis

Taip žymus Amerikos lietuvis žurnalistas ir visuomenės veikėjas Juozas Kojelis rašė savo įvadiniam straipsnyje knygoje „Lietuvai reikia antro išsilaisvinimo“ (Kaunas, 2002). Nors knyga išleista prieš penkiolika metų, ji iki šiol neprarado savo aktualumo, Ypač partijų lygmenyje.

Knygą sudaro jos sudarytojo Juozo Kojelio žodis skaitytojui. Ambasadoriaus Vytauto Dambrovos, visiems žinomo Amerikos lietuviu, diplomato par excellence, Lietuvoje dar vadinamo ir „diplomatijos Mocartu“, kalba, jo pasakyta „Į laisvę“ fondo studijų savaitėje, vykusioje 2002 m. rugpjūčio 1-7 dienomis Marijampolėje, - „Tikrojo tautos išsilaisvinimo rūpesčiai (nuo tautinio atgimimo iki mūsų dienų). Ir Los Angeles vykusioje Lietuvių fronto bičiulių politinių studijų savaitėje konferencijos Marijampolėje pranešimų aptarimas ir apibendrinimas rezoliucijoje „Į antrą išsilaisvinimą“.

Knygos „Sudarytojo žodyje“ akcentuojama, kad „nežiūrint įsitvirtinusio melo, Lietuvoje pažanga vyksta veik visose gyvenimo srityse, ką pripažįsta įvairios tarptautinės institucijos. Tik neįsisąmoninta, kad tą pažangą ant savo pečių neša tyliai dejuojanti dauguma – sąžiningi piliečiai, tikrieji patriotai, o pažangos vaisiai daugiausia nueina į klanų, oligarchų, senosios-naujosios nomenklatūros krepšius. Todėl plyšys tarp „turinčių“ ir „neturinčių“ nuolat plėtėja, ir tik mažas skaičius „turinčių“ turtus susikrovė teisėtu arba bent nepriekaištingu būdu“ (Juozas Kojelis // Lietuvos reikia antro išsilaisvinimo.- K. 2002. – P.4).

Sudarytojo žodyje taip pat teigiama, kad vienas pirmųjų melo pažeistą Lietuvos gyvenimo pulsą pastebėjo dr. Vytautas Dambra, su Amerikos darbo patirtimi atėjęs į Lietuvos diplomatinę tarnybą. Jis savo susirūpinimą Lietuvos padėtimi, mūsų valstybei atgavus nepriklausomybę, išsakė savo paskaitose: „Vertybės, kurias lietuvių tauta turi ginti (1994); „Teisingumo principai“ (1995); „Politika ir moralė“ (1998), „Atverkime duris teisingumui“; „Tikrojo tautos išsilaisvinimo rūpesčiai (2002) ir kitose. Savo rūpesčiais Ambasadorius pasidalino 2002 m. sausio 27-28 dienomis Los Angeles vykusioje Lietuvos Fronto Bičiulių 35-ose politinėse studijose. Lietuvoje įsikerojusį melą aptarė ir kiti studijose dalyvavę Amerikos lietuviai, išrinkta redakcinė komisija pateikė Istorijai ir Lietuvos žmonėms studijų išvadas, kurias būtų galima apibendrinti trumpai – Lietuvos reikia antro išsilaisvinimo, atveriant duris teisingumui. Šios išvados pavadinto „Į antrą išsilaisvinimą“.

Savo kalbos „Tikrojo tautos išsilaisvinimo rūpesčiai“ pradžioje dr. Vytautas Dambra prisipažįsta, kad jis nemėgsta žodžio „laisvinimas“, nes jis jam primena, kaip sovietiniai tankai ir iki dantų ginkluoti kariai „laisvino“ Lietuvą nuo jos valstybingumo ir Lietuvos žemę nuo lietuvių, pagal M. Suslovo doktriną „Lietuva bus tik be lietuvių“ – žudė, kankino, trėmė į Sibirą. 1990 metais Tauta susutelkusi, ačiū Dievui, iš šio „laisvintojo“ išsilaisvino pati, tik, deja, neišlaisvino savo proto ir sąžinės. Atidavęs pagarbos istorinę duoklę tautos laisvintojams iš ilgametės proto vergijos XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje – dr. J. Basanavičiui ir jo bendražygiams „aušrininkams“, pranešėjas detaliau apsistojo prie dr. Vinco Kudirkos, pirmojo lietuvių tautos atgimimo šauklio ir tautos idėjos ideologo, minčių.

Pirmiausiai Atgimimo šauklys savo darbuose „Lietuvos tilto atsiminimai“ ir „Viršininkai“ akio tautą susitelkti ir atsikratyti maskoliško jungo. Šie jo kūriniai atskleidė Tautos engėjo tikrąjį veidą ir baudžiąvą nešusios tautos jau bręstantį ryžtą atsikratyti pavergėjo. Dr. Vincas Kudirka net neabejojo, kad taip ir bus. Tik kada, negalėjo pasakyti. Ir perspėjo: „Jeigu, kada nors jums pavyks maskolių valdžia atsikratyti, turėsite dar sunkesnę kovą su savais juodaisiais“.

Antroji jo tautinės ideologijos mintis – išsivadavus iš maskolių valdžios, lietuvių lauks dar vienas sunkus žygis – išvaduoti savo protus iš poniškos lenkų įtakos, į kurios spąstus jis pats buvo papuolęs.

V.Kudirka troško, kad šeimos būtų lietuviškos, kad lietuvaitės niekada netekėtų už rusų, lenkų, vokiečių ir kitų mūsų krašto pavergėjų. Savo „Varpe“ jis nuolat „gaudė“ – „Atmink lietuvišką šeimą“.

Tautinio atgimimo Lietuvoje tėvas ragino lietuvius išsilaisvinti iš tamsumo, ignorancijos, nes „tik mokslas ir didžiausioje nelaimėje yra pagalba“. Svarbiausia, jo nuomone lietuviui, visur ir visada suprasti savo valstybės piliečio pareigas ir teises ir jas ginti.

XX a pabaigoje ir XXI a. pradžioje lietuviams išsivadavus iš bolševikinės Rusijos okupacijos, mūsų bėdos, deja, liko tos pačios, kaip ir prieš šimtą metų. Rodos, niekas ir nepasikeitė. V.Kudirka savo darbuose parodė visokius „šuntakius, kuriais kraugeriai lando, norėdami užklupti savo auką; visokias kilpas ir spąstus jų užstatytas vargšams valsčionims“ Lietuviški „mandarinai“ tada tarsi bylojo vargšams: „Tegu jūsų kūną spaudžia vargas, tegu jūsų dvasia drasko rūpesčiai, tegu jūsų padus kaitina bambuko smūgiai... Tuščia jūs... Kad tik mums būtų ramu, sotu ir šilta. U ta ta taa...“

Ar ne tą patį dabar matome išsilaisvinsioje iš rusų jungo, nepriklausomoje Lietuvoje? Ar pasikeitė lietuviškų „mandarinų“ dvasia?

Vincas Kudirka, matydamas, kaip jau jo laikais buvo smukusi lietuvių dora ir moralė, ironizavo „Nė viename pasaulio universitete nėra paleistuvystės katedros“. O kas darosi dabartinėje Lietuvoje? Net okupacijos metais Lietuva nebuvo mačiusi tokio dorovinio nuopolio koks yra dabar, ir jis skatinamas iš aukščiausios valdžios tribūnos – LR Seimo...

V. Kudirka tada smerkė bėgančius iš Tėvynės ieškoti baltesnės duonos svetur, ne jų, o kitų tautų uždirbtos. Jis maldautė maldavo „Broliai, nepalikite Lietuvos, tos geros motinos, kuri negaili mums duonos ir badu dar nemarina, negalvokim apie bėgimą į užmarius, kur mums nėra laimės, neklausykime visokių gundytojų, dirbkime namie“. Jis kaltino tuometinius lietuviškus laikraščius, neatliekančius savo pareigos, o skatinančius netiesą. „Spaudai atrodo, - skundėsi jis, - teisingu daiktu, kad lietuviai užaugę Lietuvoje, baigę mokslus už pinigus, trauktųsi iš tėvų žemės; jie gi turėtų pasitarnauti tautiečiams, tai pačiai Lietuvai. Daugeliui lietuvių šitai atrodo visai kitaip, nes vos tik spėja baigti mokslus – jau Lietuvoje nerimsta – bėga, kad ir į Maskoliją“.

Savo širdies skausmą ir nerimą dėl lietuvių ateities Lietuvoje dr. Vincas Kudirka išsakė savo testamentiniuose žodžiuose ateinančioms lietuvių kartoms: „Lietuviškas klausimas tai indas, iš kurio mes, lietuviai, turime semti vien meilę savo žemei, supratimą tautinių ir žemiškų tiesų, jausmą skriaudų ir pajigas pasipriešinti piktiems pasikėsimams“.

Dėl visų bėdų, tada buvusių Lietuvoje, jis kaltino inteligentus, sakydamas: „Išskyrus labai mažą skaičių inteligentų, besirūpinančių savo tėvynės reikalais, kurie nesigaili nei darbo, nei paskutinio skatiko jos labui, visi kiti inteligentai, lyg ledais apkrovę savo krūtines, idenat kartais, atminus Lietuvą, nesuplaktų širdys, o jeigu retkarčiais ir ją kas atsimesa ir primeta skatiką jos labui tai tik su sąlyga, idenat jam už tai lyg turguje būtų atlyginta... Apie rūpestį lietuvių nėra ką kalbėti. Teisybė, rūpinimasis Tėvynės reikalais kartais neleidžia saldžiai išsimiegoti, skaniai pavalgyti ir smagiai virškinti...“

„Panašią realybę išgyvena šių dienų Lietuva, - tvirtina daug pasaulio matęs Ambasadorius, - visas pasaulis suprato, kad sovietinės sistemos pagrindas buvo MELAS, o PRIEVARTA – priemonė MELUI, kaip gyvenimo normai įpilietinti. Viešajame gyvenime visi vienas kitam melavo. Vėsi žinojo, kad meluoja, ir tik mažuma savi atsakomybe ir rizika MELUI priešinosi. Pavergtas lietuvis buvo verčiamas ne tik melą priimti, bet ir jį mylėti“ (Vytautas Dambrava. Ten pat, p. 12).

Išsilaisvinę nuo nuožmaus prieš, buvę PRIEVARTOS vergais, mes MELO neatsikratėme. Likome jo vergais. Tą ryškiausiai parodo rinkimai. Kas gražiau meluoja ir daugiau žada, nors visi žinome, kad niekada netesės, kai bus išrinkti, balsuojame už išmanesnę MELĄ.

Per visą tą atkurtos nepriklausomybės laiką Lietuvos valstybės vairs, tiesa su labai mažomis išimtimis, „nebuvo patikėtas žmonėms, kurie savo asmenybe, savo pavyzdžiu, savo atliktais darbais ir aukos dvasia būtų įrodę, kad privačiame ir viešajame gyvenime ryžtasi vadovautis krikščioniška morale, kilniu patriotizmu, artimo meile ir nesužalotos demokratijos principais“ (Vytautas Dambrava. Ten pat, p. 13) Ambasadoriaus nuomone, „Daugelis lietuvių tebegyvena sovietiniu melo, apgaulės, kombinacijų, šmeižto palikimu, kad visose viešojo gyvenimo srityse lietuviška tešla vis dar užraugiamą senu sovietiniu raugu, kad tie, kurie sovietijoje

buvo „viskas“ ir dabar nori būti „viskuo“... Man rodosi, kad tie, kurie tarnavo sovietiniam engėjui, savo darba baigė ir lošimą pralaimėjo. Jų pareiga užleisti vadovaujančias vietas švarioms rankoms, jų vaidmuo jau suvaidintas. Nedidelė garbė Lietuvai, jeigu ji dar nepasišvarino. Faktas, kad daugelis sovietijos veteranų laikosi įsitvirtinę nepriklausomos valstybės valdžioje, nesistengdami – gal net nesuvokdami reikalo – kovoti už tai, kas teisinga, kilnu ir dora, o veikia oportunistiniais motyvais ir ateinantį prezidento ir savivaldybių, o vėliau Seimo rinkimų sezoną vėl daro problemišką. Nuo bolševikinio MELO pavargusi Tauta žodžiais ir valai reikalauja „ATVERTI DURIS TEISINGUMUI“. Tas durų teisingumui atvėrimas kaip tik ir būtų tikrasis LIETUVIŲ TAUTOS IŠSILAISVINIMAS. JIS YRA BŪTINAS IR ILGIAU NEATIDEDAMAS.

Šviesaus atminimo Lietuvos patriotas Juozas Girnius savo laiku rašė: „Reikia mums išbusti iš visų iliuzijų, šviesių ir tamsių, ir atsigręžti į save pačius – į savo sąžines. ATEITĮ KURIA NE LAUKIMAS, O VEIKIMAS. REIKIA KOVOTI UŽ ATEITĮ, O NE PASYVIAI JOS LAUKTI.

... Mes turime būti sukrečiami nepaguodžiamo skausmo dėl to, ką matome tikrovėje, ir su visu optimizmu turime ryžtis tam, kam mus įpareigoja tautinė ištikimybė... Atsparusis realizmas yra ne rezignacija, o rezistencija, ne pasidavimas, o pasipriešinimas. Mes gi esame lietuviškos rezistencijos vaikai ir anūkai. Rezistencijos, bandytos skausme, plukdytos ašarose, degintos ugnyje ir mirkytos kraujuje. Pats kovojimas yra savęs laimėjimas. Kas iš tiesų yra parsminga yra prasminga visam laikui“

Toks yra didžiųjų mūsų Tautos vyrų – dr. Vinco Kudirkos, ambasadoriaus Vytauto Dambravos ir filosofo Juozo Girniaus palinkėjimas mūsų dabartinėms lietuvių kartoms. Kas mes esame? Bolševikinio MELO vergai? Ar mūsų istorinės karžygių tautos palikuonys? Ar leisime visokio plauko melagiams ir sukčiams ir toliau joti mums ant sprandų? Ar pasakysime – „Ne! mūsų pavergėjams MELU? (Lietuvai reikia antro išsilaisvinimo // Ona Voverienė. Dalia Grybauskaitė – Tautos Prezidentė. – V., 2016. – P.181-190).

2017-02-01